

Halvdan Koht: "For fred og friedom"

107708

gjennomreis, —
å tala med han
erklara han koss
på Noreg. Han
anske regjeringa
ke. Ei tid etter
or. I skjøna eg
da måtte eg tru

dei engelske på
sjønne vifor. Eg
seje var så sterkt
kunne mæle seg
at det sto ille til
franske hæren.
parlaments-med-
s. ein represen-
re verdskrigen
falli i striden,
lle dei falle alle
ke tankar, — at
kunne ein ikkje
g heller enn at
nsa. Difor bad
aste bomber og
D var redd
gen ting heller

slik at det alt-
i kr. a. Difor
i med den nye
om på avskils-
dde ei god tid
d å tala åpent

med einannan. Eg sa til han at om Noreg skulle bli nøydt til å kjempe med i krigen, så ville vi stå på den engelske og ikkje den tyske sida. Og han sa for sin part at Sverige måtte gjera det same. Eg var likevel ikkje fulltrygg på at han la det same i orda som eg gjorde; eg ottas i det minste at han hadde eit vilkår med i tanken, — at det spurdes om kva for ei makt som fyrst ville bryte den svenske nøytraliteten, og at Sverige ville ta krig med den som fyrst nytta våpenmakt imot det. I alle tilfelle var det ei trøst å veta at vi båe to hadde same målet for viljen vår.

Berre tre dagar etter eg hadde hatt denne samtalen med Günther, fekk eg greitt prov for at **vestmakt**-regjeringane no ynskte få både Noreg og Sverige med seg inn i krigen. Den 28. desember vart minister Colban i London kalla til utanriksministeren lord Halifax og fekk høre kva Stor-Britannia ville at Noreg skulle gjera. Og same dagen var den franske sendemannen i Oslo, Bruère, hos meg med same ærøndet for sitt land. Dessutan fekk Sverige samstundes same beskjeden. Det var nokolunde same ordlyden i den «hugse-setelen» (aide-mémoire) som Colban fekk i London, og den «verbal-noten» eg fekk av Bruère. Det eine som dei sa, det var at dei bad om lette for gjennomførsel til Finland av krigs-materiell og av «teknikarar» til hjelp i krigen. Det andre var ei fråsegn om at **vestmaktene** ville vera viljuge til å drøfte kva som kunne bli gjort til å trygge Noreg mot fylgjene av det som såleis vart gjort for Finland.

Eg var ikkje heilt u-førebudd på denne førespurnaden. For den 23. desember hadde den finske chargé d'affaires i Oslo (gamle Wuolijoki hadde slutta her i fyrstninga av månaden) vori hos meg og varskudd om at vestmaktene ynskte sende hærhjelp til Finland, og etterpå det hadde eg sett opp for mitt eige bruk eit p. m. om kva for grunnar som kunne tala for og imot å gå med på slikt eit ynske. No kjente eg meg i grunnen noko letta da eg hørte at vestmaktene i det minste ville kamuflere hærhjelpa som «teknisk» hjelp. Eg kunne difor straks svara Bruère at Noreg var viljugt til å lette all hjelp til Finland som ikkje kom i strid med nøytraliteten vår; men eg måtte berre fyrst ta opp spørsmålet med både den norske og den svenske regjeringa. Til til-